

Droogtemonitor

4 augustus 2020 / nummer 2020-10

Warm en droog weer geeft lage rivierafvoeren en meer waterkwaliteitsproblemen

De neerslag van de afgelopen twee weken heeft in delen van het land voor verlichting gezorgd. Het landelijk neerslagtekort is de afgelopen twee weken iets gestabiliseerd, maar is nog steeds relatief groot. De komende week wordt droog en zeer warm weer verwacht.

De afvoer van de Rijn is laag, zal de komende dagen stijgen door neerslag in het stroomgebied, en daarna weer dalen. De afvoer blijft voldoende om in de watervraag te voorzien. De afvoer van de Maas is zeer laag en zal naar verwachting de komende weken langzaam verder dalen. De vraag is groter dan het aanbod, maar door maatregelen van waterbeheerders blijft de situatie beheersbaar.

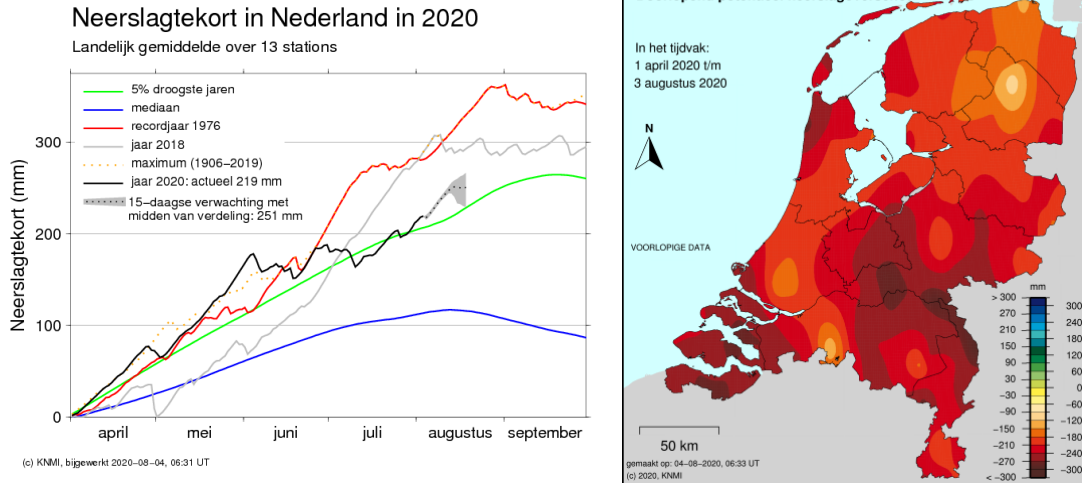
De neerslag van de afgelopen periode heeft regionaal verlichting gebracht voor landbouw en natuur. Als gevolg van hogere watertemperaturen nemen de meldingen van blauwalg en botulisme toe. In sommige hogere delen van het land blijven de grondwaterstanden laag.

Maatregelen van waterschappen en Rijkswaterstaat blijven van kracht zoals het opzetten van waterpeilen, het vasthouden van water, waterbesparend schutten en het instellen van beregeningsverboden. De situatie wordt nauwlettend gemonitord.

Weer

Tot en met donderdag 13 augustus blijft het in het gehele stroomgebied van de Maas en de Rijn (zo goed als) droog. Ook in de tweede helft van augustus ligt de verwachte hoeveelheid neerslag ruim beneden normaal. De temperatuur zal de komende dagen sterk gaan toenemen. Vanaf woensdag tot en met volgende week donderdag is de temperatuur naar verwachting ver bovengemiddeld. Ook in de tweede helft van augustus worden bovengemiddelde temperaturen verwacht in de noordelijke delen van de stroomgebieden van Rijn en Maas.

Het actuele landelijk gemiddelde neerslagtekort bedraagt circa 220 mm. De komende 15 dagen zal het tekort verder oplopen. De ruimtelijke variatie binnen Nederland is aanzienlijk met de grootste neerslagtekorten in Zeeland, het Gelders rivierengebied en Noord Limburg.

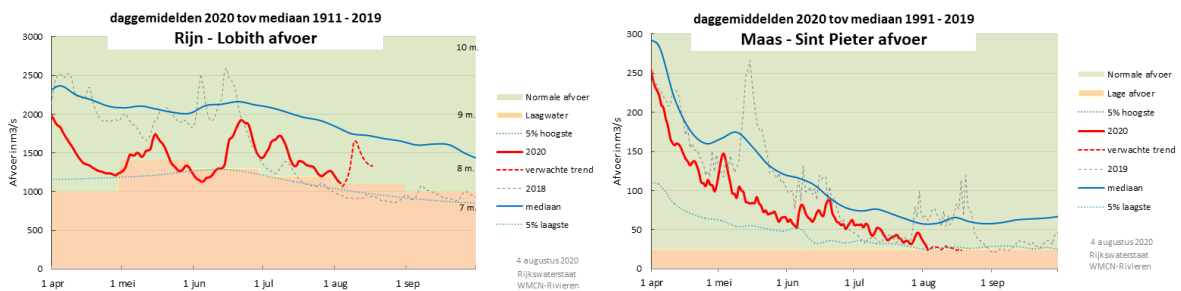

Figuur 1: Landelijk gemiddeld neerslagtekort en potentieel neerslagoverschot. Bron: KNMI

Afvoer Rijn en Maas

De afvoer van de Rijn bij Lobith is de afgelopen week langzaam gedaald. Momenteel is de afvoer van de Rijn bij Lobith circa 1090 m³/s. Vandaag en morgen zal de afvoer langzaam verder dalen. Vanaf donderdag 6 augustus neemt de afvoer toe door neerslag van de afgelopen drie dagen in het zuidelijk deel van het stroomgebied. De hoogste afvoer (1350 tot 1700 m³/s) wordt bij Lobith verwacht tussen 8 en 10 augustus. Daarna lijkt de afvoer weer langzaam te gaan dalen. Het LCW criterium voor de maand augustus (1100 m³/s) wordt de komende dagen tijdelijk onderschreden. De kans dat dit criterium na het passeren van de kleine afvoergolf wederom wordt onderschreden in de komende twee weken, is volgens de huidige verwachtingen zeer klein. De afvoer blijft voldoende om in de watervraag te voorzien.

De afvoer van de Maas bij Sint Pieter bedraagt momenteel circa 25 tot 30 m³/s. De afvoer is de laatste weken langzaam afgenomen. Voor het stroomgebied van de Maas wordt de komende week geen neerslag van betekenis verwacht. Dit zorgt ervoor dat de afvoer langzaam verder zal dalen, tot rond het LCW criterium van 25 m³/s.

Figuur 2: Daggemiddelde afvoeren van de Rijn bij Lobith en de Maas bij Sint Pieter

Grondwater

Na het droge voorjaar zijn in juni en de eerste helft van juli weer normale hoeveelheden neerslag gevallen. In de tweede helft van juli is er minder neerslag gevallen. In veel gebieden zijn de grondwaterstanden nog niet geheel hersteld van het droge voorjaar. De grondwaterstanden variëren van zeer laag tot gemiddeld voor de tijd van het jaar. De lagere grondwaterstanden gelden met name voor de hoge zandgronden in Midden-, Zuid- en Oost-Nederland. In regio's met ondiepe grondwaterstanden waar het neerslagtekort niet extreem hoog is, bijvoorbeeld in het Groene Hart, zijn de grondwaterstanden gemiddeld voor de tijd van het jaar.

Verzilting en waterkwaliteit

De chlorideconcentraties (zout) in de Rijn-Maasmonding, de Zeeuwse Delta, het Amsterdam-Rijnkanaal en het IJsselmeer zijn normaal voor de tijd van het jaar. Enkele waterschappen melden lichte verziltingsproblemen, voornamelijk in de diepe polders als gevolg van zout kwelwater. Op verschillende locaties in het land is sprake van sterke toename van blauwalgen en botulisme met in een aantal gevallen een negatief zwemadvies tot gevolg. Dit is gebruikelijk voor deze tijd van het jaar. De watertemperatuur zal de komende dagen echter verder gaan oplopen met gevolgen voor de waterkwaliteit. Waterbeheerders monitoren de situatie nauwlettend en waarschuwen recreanten. Zwemmers worden opgeroepen om voor een verfrissende duik de Zwemwater-app of zwemwater.nl te raadplegen.

Landbouw

Door de neerslag van de afgelopen weken en voldoende wateraanvoer voor beregening was er op de meeste plaatsen voldoende water voor de gewasgroei. Met het vooruitzicht van twee weken warm en droog zomerweer neemt de watervraag voor gewassen weer sterk toe. Op de eilanden in Zuid-West Nederland en op de hogere zandgronden zal dat de gewasgroei remmen. Voor een gewas als maïs, dat net in de fase van kolfzetting is, is dit een belangrijke periode voor de oogstkwaliteit later dit jaar. In de gebieden met watertoevoer en waar beregend kan worden, kunnen de land- en tuinbouw de gewasgroei goed gaande houden.

Scheepvaart

Op dit moment zijn er geen grote knelpunten voor de scheepvaart. Wel zijn er wat lichte verkeersbeperkingen op het Julianakanaal, de Maas en kanaal Gent Terneuzen. De wachttijden kunnen daar iets oplopen vanwege beperkt schutten in verband met peilhandhaving. Rijkswaterstaat publiceert minst gepeilde diepten zodat de scheepvaart kan anticiperen op de hoeveelheid lading die meegenomen kan worden.

Drinkwater

Er doen zich geen knelpunten voor in de bronnen (grond- en oppervlaktewater) voor de bereiding van drinkwater. De afvoeren van Rijn en Maas zijn laag maar voldoende voor de inname van oppervlaktewater voor de drinkwatervoorziening. De waterpeilen in de bekkens, duinen en plassen in beheer bij de drinkwaterbedrijven zijn op orde. In de afgelopen periode lag als gevolg van neerslag en lagere temperaturen de drinkwatervraag op een gemiddeld niveau. De verwachting voor de komende twee weken is een hogere waterafzet, passend bij warm en droog zomerweer. De oproep van de drinkwatersector aan gebruikers blijft om bewust om te gaan met drinkwater.

Regionale bijzonderheden en maatregelen

De neerslag in de afgelopen periode heeft regionaal voor enige verlichting gezorgd. Hierdoor is in een aantal gebieden in het noorden en westen van het land de watervraag tijdelijk afgenomen. In het zuiden van het land nemen als gevolg van het uitblijven van voldoende neerslag de beekafvoeren snel af en is er in sommige gevallen sprake van (dreigende) droogval. Er gaat veel aandacht uit naar de aanvoer van voldoende water naar natuurgebieden, zoals het Peelgebied. De grondwaterstanden zijn met name op de hoge zandgronden in Midden- Zuid- en Oost-Nederland nog laag. Hierdoor zijn in een aantal gebieden nog steeds beperkingen van kracht voor het onttrekken van oppervlaktewater en er is een verbod van kracht voor onttrekking van grondwater in de omgeving van enkele (Natura 2000) natuurgebieden.

Om het grondwater aan te vullen en om te voorzien in de watervraag zijn regionale wateren zoveel mogelijk opgezet. Het meerpeil van het IJsselmeer en Markermeer wordt gestuurd op NAP -0,175 m. In de Maas worden diverse stuwpanden extra hoog gehouden. Verder zijn stuwen in de Maas zoveel als mogelijk lekdicht gemaakt en worden desgewenst pompgemalen ingezet om schutverliezen te compenseren. Ook wordt op een aantal locaties (zoals kanaal Gent-Terneuzen, Julianakanaal, Albertkanaal en de Maas) waterbesparend geschut om zoveel mogelijk water vast te houden.

In vrijwel het hele land wordt een toename van waterkwaliteitsproblemen gemeld, zoals blauwalg, botulisme met als gevolg een negatief zwemadvies. In het Volkerak-Zoommeer neemt de blauwalg sterk toe en in het westen van het land is een aantal waterschappen actief aan het doorspoelen ter bestrijding van blauwalg.

De volgende droogtemonitor verschijnt op dinsdag 18 augustus 2020.

Figuur 3: Overzicht afvoeren, peilen, watertemperatuur en zoutgehalten, daggemiddelde 3 augustus 2020 | Bron: WMCN

Colofon

Dit bericht is opgesteld door de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW), onderdeel van het Watermanagementcentrum Nederland. Dit is een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat, de waterschappen en het KNMI.

Contact: wmcn-lcw@rws.nl, 0800-8002.

Voor persvragen: 06-15182130.